

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛДНЕМ

**РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:**
Львів, Ринок 10, II. пов.
Кonto почт. макс. 143.322.
Адреса для телеграм:
„Діло“ Львів.
Гол. Редактор приймає
від 11—12 год. передполд.
Рукориси не звертаються.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 4.70 зл.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол. Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 7.50 зл., Німеччині 7.50
зл., Швейцарії 5 шв. фр.,
Чехословаччині 30 ч. к. Рес-
публіці 150 лев., Болгарії 7.50
зл., Австрії 7.50 зл. Збірка
адрес і зон.

**В справі оголо-
шень звертатися
до Адміністрації.**
ЦІНА
ОДНОГО ПРИМІРНИКА
20 сот.

Довкола німецько-більшевицьких переговорів.

(Від власного кореспондента.)

Берлін, 22. квітня.

Майже рівночасно з офіційною заявою Німеччини, що пізніше учасність у підготовчій комісії, яка має радити над формою поширення Ради Ліги Націй, не протидіюючи тим свого вступлення до неї, появилася дня 12. ч. м. в англійському щоденнику „Таймс“ сенсаційна для широкої публіки вістка про німецько-більшевицькі переговори в справі закінчення окремої угоди.

Ця вістка викликала велике заворушення в європейській пресі, хоч і заінтересовані правительства й деякі місцеві краще поінформовані кола знали вже віддавна, що між Німеччиною та Союзом Радянських Республік ідуть сталі, хвилями переривані переговори в справі скоординованого льокарського зобов'язання Німеччини з Рапальським договором з 1922 року. Закордонна заява німецького уряду, а зокрема канцлера Лютера й міністра закордонних справ Штрессмана про льокарське додержання „духа з Льокарна“ та про незміну політичну лінію Німеччини у відношенні до своїх бувших ворогів, публічна опінія спустила цілком з ока не то можливість, — а після компромісного висліді останньої женецької сесії в справі прийняття Німеччини до Ліги Націй — навіть чисту конечність деякого нового, коли не дійсного, то бодай тактичного зближення до Союзу Радянських Республік. Коли Франція, не зважаючи на „дух Льокарна“, заклучила окрему угоду з Туреччиною і зайнялася активно розбудовуванням Малої Антанти та (через Бонкура) організацією східних держав довкола Польщі з фронтом проти Німеччини, коли рівночасно з женецькими нарадами й засіданнями йшли беззастановні живі переговори між Францією, Італією і Південною Славянщиною коло створення великого протинімецького блоку на півдні і сході Європи, — Німеччина навіть по неволі мусіла звернутися в сторону Союзу Радянських Республік і приспішити свої переговори, тим більше, що й сам Союз змінив від якогось часу своє в дечім негативне відношення до сучасної німецької політики й мав подати німецькому уряду нові, значно змодифіковані пропозиції.

Оскільки сам факт німецько-більшевицьких переговорів не повинен був бути для нікого несподіванкою і не заскочив важливіх партнерів льокарської політики, отільки оточений ще тайною стан і зміст цих переговорів. Німецький уряд, до арештової льокарської повідомив офіційно про свої пертракти з Союзом Англію, Францію, Бельгію й Італію, запевняє, що переговори ще не покінчені, що вони не звертаються проти нікого й не протиставляються ані духом, ані змістом умовам з Льокарна та що вони не мають найменшого характеру „Rückversicherung“ на зразок колишньої вільсмаркської угоди з царською Росією. Штрессман підкреслює у своїй останній штутгартській про-

мові, що нові переговори опіраються на Рапальському договорі й оскільки він може прийняти, мають мабуть дати вислід тому, що обидві держави не можуть брати участі в агресивних кроках проти себе, однак зазначив рівночасно, що умова ще не парфорована й він сам — будучи на відпустці — не бачив ще останнього її нариса. Оскільки ця умова буде закінчена, буде вона тільки природним доповненням льокарських пактів. Подібно висловився передчорна міністр держ. господарства д-р Курціон, підкреслюючи, що Німеччина вестиме далі свою політику Льокарна й Ліги Націй, хоч не думає орієнтуватися односторонньо й виключно на захід. Словом — проєктована угода заповнювала б тільки обопільну невідповідність згідно з 16 і 17. параграфом статуту Ліги Націй та не мала б ніяких таємних клаузул.

Закордонні газети, особливо найбільше активні в тій справі „Temps“ і „Daily Telegraph“, подають уже, що правда, подробиці німецько-більшевицького договору і стараються із зрозумілих причин переконати своїх читачів, що Німеччина не тільки годиться на безоглядну невідповідність супроти Союзу Радянських Республік, але й зобов'язується на будуче всі справи, що мають спільний інтерес, полагати тільки за спільним порозумінням. Однак ці вісті обраховані виключно на публічну опінію. Теперішнє німецьке правительство, хоч і користується більшевицьким атутом та підтримує коректні зв'язки з Союзом, не має охоти сходити з дороги Льокарна й дуже обережно ставиться до всякого дальшого йдучих проєктів співробітництва з РСР. З цього боку нема причини не вірити офіційним заявам німецького уряду, тим більше, що сам договір буде доведений до відома льокарських контрагентів. З уваги на те й Англія і Франція займають викидаюче становище до часу, коли договір буде готовий. Коли це наступить, чи справді ще у квітні, чи може аж під час засідань женецької комісії в справі поширення Ради Ліги Націй у травні, не знати. Всеж таки цікаво зазначити, що прибічний орган Штрессмана „Tägliche Rundschau“ застерігається проти того, наче-то німецько-більшевицькі переговори були вже на укінченні і справа невідповідності полагоджена: навапки, справи зв'язані з невідповідністю ще остаточно не виснажені й саме питання невідповідності не буде цілком без застережень.

В кожнім разі новий німецький крок, який викликав м. н. в Англії первозву увагу, а в Польщі і Чехословаччині велике занепокоєння (глади інтерв'ю польських послів у Парижі й Лондоні і „квєстіонар“ Бенеша), вказує ясно на те, що Німеччина унезалежнюється від своїх бувших ворогів і починає вести власну самостійну політику. — Н. Я.

Ліга Націй і польські фінанси.

Десять, ревізор і тини позичка

Польська преса повторяє зі застереженнями інформації жидівської преси, що означає приїзд голови рієсничої секції Ліги Націй д-ра Райхмана до Варшави. Є це дипломатично-фінансова подорож. Ліга Націй знає стан фінансів Польщі і знає, чим пахне її дальший санашійний розвиток по вибранім шляху. Англії пропонують, щоб Америка позичила Польщі грошей, 150—200 мільйонів, але... через посередництво Ліги Націй. Це значить, що Ліга Націй вишле свого комісара як керманіча польської суспільної господарки. А головою державного банку. З інших джерел довідуються цю звістку таким коментарем: польський уряд уже звернувся до Ліги Націй з проханням допомогти йому перевести трансакції в англійськими та американськими фінансистами. Деякі польські політики є тої гадки, що Польща позинна піти шляхом Австрії і піддатись під оморф Ліги Націй. В усіх цих звістках безсумнівною правдою є всім відома пекуча потреба Польщі одержати чужинну позичку. Заходи на всі боки для цієї мети також зрозумілі. А умовини самої позички? Д-р Райхман є — кажуть — головою рієсничої секції при Лізі Націй. Справжній спеціаліст від таких випадків. Si pop e vero, e ben trovato.

Роковини Риму.

Мріє Мусоліні про війну та відбудову столиці.

Найважливішим днем у фашистському календарі є 21 квітня; є це день „уродин Риму“. Від часу фашистської влади загальне свято праці 1. травня перенесли на цей день. Його святкують також як „колоніальний день“, аналогічно до „державного“ свята в Англії (Empire Day). Уряд і преса пригладують населенню величчю столиці своєї держави. Римська історія стає предметом статтей і звелічань і тисячі нові теорії служать єдиній меті; доказати, що чудотворне оснування Риму, його розвиток і сила, не тільки належать до минулого, але мають перед собою як кращі перспективи. „Божеська Рома“ одержала в день своїх уродин 2.679 привіттів. Між ними більшість це дитирамби в честь обожителя її — Мусоліні. Два нові часослови вибрали цей день як найкращий, щоб вийти вперше на світ божий. До одного з них „Зброяна сила“, Мусоліні написав таке: „Час є незвичайно сприятливий для наших жовнів і для всіх Італійців, які заслуговують на цю назву“. Замість робітничих походів — масові віча фашистських синдикатів на площі Августеї і перегляд радіо „чорних сорочок“ з їх прапорами. Одночасно на святошних засіданнях широко обговорюють плани перебудови Риму, щоб погодити старіші руїни, будівлі та вулиці з широкими модерними площами. Мусоліні хоче здійснити те, про що й не мріяв Сикст V. Коли він

це зробить, тоді без огляду на наслідки своєї політики, повторить собі Горансіє слова про „неруко-творний пам'ятник“.

Радянський уряд і Великдень.

Нові методи боротьби з релігійними почуваннями.

З огляду на те, що 1. травня цього року сходиться з Великднем, ми святами, центральний комітет комуністичної партії видає спеціальну відозву до всіх своїх секцій, щоб вони стримувались від різких протирелігійних демонстрацій, які могли би вражати релігійні почування населення та розбуджувати релігійний фанатизм. Ця акція є сильним контрастом до методи прийнятої до цього часу радянським урядом під час Різдва та Великодня, коли уряд дозволяв на сатиричні процесії та смішні сцени, які глузували з релігії. Тепер уряд прийшов до висновку, що ті різкі засоби радше підсилювали релігійні почування, а не їх ослабляли. Тому центральний комуністичний комітет домагається тепер „більше наукових релігійних метод“. Учасники робітничого свята на 1. травня мають оминати грубої образи релігії і обмежитися на політично-соціальних маніфестаціях. Головну вагу покладуть вони на гаслах боротьби проти Ліги Націй і Льокарна та допомоги Китаїцям проти „імперіалістичних бандитів“.

Пам'ятаймо: Рідиз Шюла — це не родина фортеця, це павний захист і добі лихоліття!

Замість культури руїна.

Нечуване нищення пам'яток старої української культури.

На руїнах старої „спорохнавілої буржуазної культури“ взялася пролетарська влада творити нову культуру і нові цінності. Та вона не повела докладно межі між тим, що слід розуміти під буржуазною, і що під пролетарською культурою. Та й питання, чи взагалі можливе є якась відокремлена, нова пролетарська культура без буржуазного культурного підложу. Культура та її цінності є впливом творчості людського духа. На її здобутку складалася творча праця і творчі зусилля цілих тисячеліть. А дух людський є все один і той самий, він беззмірний і невідомий і однаковий виявляє свою творчу силу і в талановитого буржуа і в талановитого пролетаря. Людська духовна творчість в різних часах приймала різні форми вияву, але сама істотність творчості була однаковою.

Те, що повстало перед тисячею літ завдяки творчості і зусиллям колективу чи одиниці, було так само цінне для сучасників, як цінне для нас те, що творить людський дух генер. Зокрема пам'ятки людської культури є попередніми століть далі цінніші для нас ще тим, що вони вчать цінити, вчать шанувати великі процеси творчої живучості, творчої еволюції та творчої без-

свідомі, почитати не менше дослідників, ніж в роботі дуже важку роботу на культурному полі. Роботи зникли з усіх кавказських подій, в обробці, красилася і т. д. словом — заперти до воля української мови і відомості її своєю роботою. Доводилося на велику кількість наших музеїв, які займалися фотографією зображень. Інтересів не доводилося зникати з народних подій. Знаю факт, як цілий зоолог з націоналістичної політикою (їх місто не було) і їх родолюбиво замислювали до українського мученика.

Думаю, що провід у такому товаристві повинні брати старші фотографісти, як і такі люди науки, так, щоб українська наука мала з того користь. Правда, істота вже під трох років при Соколя-Баталь турко саїтанці, та він же має у себе старших людей, які надавали йому науки. Тому його треба об'єднати з іншими до знання правогого в соціального життя. Далше узявши собі, що філія такого товариства саїтанці, що повинні бути освічені і в інших напрямках, як Станіславів. Перемишль, Тернопіль і т. д., бо й там є старші саїтанці, які мають за собою не тільки досвід, але й знання.

Хочеться вірити, що вже зрештою будемо оглядати першу збірку товариства українських саїтанців, а саме збірку перших його загальних зборів.

Ст. Гайдученко.

Всячина.

Моя у байці. В Берліні траплялась нещадно пригода, яка видається неможливою, а проте є правдою. До одного щавлю вийшов один жовтень і прохав писати. Шлях підійшов до нього і побігли. Побачив жовтень власний образ. Оба, гість і господар були дивнішими. Присутні ствердили, що між ними нема ніякої різниці. Вони не були кравецькими, а проте зродились того самого дня, оба мають одну дитину і так само називаються.

Винахід повиточного народу. Англієць винаймає так сильно різниться від графів, що коли туди вперше вклався, сказав, тоді не знав, як його правильно назвати. Це торкається головно притяг, які часто не відходять навіть під виглядом відомих слів. Коли Англієць представляється, а не має досвід пошукувати притяг в роді „Світ“ або „Брови“, він мусить подати йому новому знайомому, головно чужинцеві, всі букви в порядку: тоді тоді можна знати напевно, як він називається. З огляду на те, що схоплює притяг при першій знайомості, його винуватство, чи ще й заплести, коли хто не доведе, є Годово для Англієць несе, вони вдумали напевні способи, щоб швидко товариство формувати розв'язати. Тобто це згадати, що згідно з англієцьким товариством значення, першим обов'язком кожного, хто робить нову знайомість, є запам'ятати собі його притяг, бо без нього не може звертатись до свого новознайденого у розмові. Отже в Англії вдумали тепер для мужів і жінок такі маленькі таблички з золотом, сріблом та платиною, на яких вирізане притяг того, хто їх носить. Мужини носить їх у кішені під піджаком, а жінки жов медальон при горішній виріз бижуті. Швидко, чи не їде поширяться. Нема сумніву, що відшукування притягів на таких особистих афішах є знаменне та й з деяким ніким пошуванням.

Нові книжки і видання.

КНИЖКИ.

Данило Шербацький: УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО. L'art de l'Ukraine. I. І. Букварі і галицькі деревні церкви, відомі і придорожні хрести, фігури і каплички. Український Гом, Виз. Фонд. Київ—Прага 1926. Стр. XXXIV+62, вел. 4°.

Микола Чайковський: АЛГЕБРА. Книга друга. Повний курс середньої школи та для самоосвіти. 3 багатоволю вправи в рисунках і текстах. Український Гом, Виз. Фонд. Київ—Прага 1926. Стр. XII+300, вел. 8°.

Олександр Попович: ГРАМАТИЧНІ ВПРАВИ ДЛЯ ВСЕНАРОДНИХ ШКОЛ. III. частина (для 4. року науки). Накладом Українського Педагог. Т-ва. Львів 1926, стор. 64, вел. 8°.

ЖУРНАЛИ.

НАРОДНА ПРОСВІТА. Часопис призначений справляти пошуків освіти. Місячник. Рік XIV. Ч. 3—4. Зміст: О. П. Цешо про виконання громадянства. — Б. Чайковський: Як улаштувати просвітні курси. — Ольга Макарушка: Соціалістична освіта в Чехослов. Республіці. — М. Гавуцький: Культурно-освітній напрям. — П. Петрик: Організація філіяльної канцелярії. — С. III: В справі вбудовування груп під будову читальних домі. — Хроніка. — 3 журналі і часописи. — 3 діяльності філій. — 3 діяльності читальні.

ОЛЬКА

ПАНХОХИ
РУКАВИЧКИ
СКАРПИТКИ
ТРИКОТАЖІ

1360

першої якості
по цінах
фабричних

Львів, Ринок 35.
(біля „Народно Торговлі“)

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакції не відповідає.

КИШКИ до роблення ковбас начиння і кухонні прилади, тортівниці, машини до мігдаль і маку, списки до шинок.

Передсвяточний опус 21

К. Павліковскі

Львів, Рутівського 12.

1621 проти костела оо. Святих. 1—2

КОНКУРС.

на посади учителів вищих класів приватної жіночої гімназії для математики, латини, рисунка, рукопису. Платня 75 при державної. Подання до кінця травня. 1918 1—2

Виділ Українського Інституту для дідчат в Перемішлі, Татарівці

ГУМОВІ

ПЛАЩІ

МУЖЕСЬКІ

ЖІНОЧІ

ДІТОЧІ

ПЛАЩІ

ГАБАРДИНОВІ

МУЖЕСЬКІ

ПЛАЩІ

РИПСОВІ

ЖІНОЧІ

Йосиф Кернер Львів Трибунальська 6.
Рім. осередок 1888. Телефон 31—27.

Реконваліція для Панів відбувається кожного дня о год. 6:30 вечером в першій кухонній Сесійній почавши від 24. п. м. Сподів'я в середу 28. п. м. від год. 6. вечером. — Т-во Нитихів.

Дивовижні нічного семінари УПТ. в Копальні просить особу, яка прислала до дирекції анонімний лист, щоб до 8. дня подати спис назви і адреси, а притім листуватись буде уважати цілий лист за безпідставну наругу. — Дирекція. 1629 1—1

Дрібні оголошення.

ШУКАЮ вояку управителя господарством і згодом домог. Адміністрація „Піла“ „Господарство“. 1610 2—3

МАГАЗИН НОТ, добре введений пошукує співзвучки з капіталом. Зголошення писемство. Свіжа 69, мешкання 14. Колодзів. 1609 2—2

НОВИЙ, музичний магазин моторово-назвав, господарчий о 6 складах, мотор Діна, з механічним домог, горюхом, а урочайній олівній, замовний, док-кола 20 сіл, на продаж за 17.500 доларів. зголошення до Адміністрації „Піла“ під „Млин“. 1596 3—3

БАПЕЛЮХИ жіночі найновіших фасонів, найкращі ціни пошукує фірма Казимир Сонік Магазин Новості для Панів і Панів, Львів, Галицька ч. 15. 1617 1—4

ВСТРУТИНІ ВИЖНІМ, почта Золочів буде будуватись неого року музична церква. Панове будівництво можуть до 10 травня (маї) п. р. переглянути в парохіальній канцелярії планів і кошторисів та подати свою оферту. Неповні оферти остануть без відповіді. — Парохіальний Комітет. 1619 1—2

МІД бжівний, лінійний під гарантією в 5 кілевих пушках 12 зол., 10 кілевих 23 зол. за годину при замовленні 50 сот. дешевше. Оплаковано і оплачено висилка на бажання Яничинський і С-ка Горюхине п. Козлів. 1598 3—3

ЦЕРКВИ збудути можуть неогарми саїчок кождою скількістю у Ярослава Скопця Львів, Вілентого Поля 1. 1616

ОПОВІСТКИ.

До Українських Громадян на області Станіславського Воєводства. Воєводство в Станіславському об'єднує дозволити прикладну збірку для Українського Педагогічного Товариства в часі від 4. до 11. травня 1926. р. виключно. З огляду на короткий термін прохання поробити заздалегідь всієї приготування до правного переведення збірки. — Голова Управи УПТ-ва. 1—1

ПРАВАТКИ
БАПЕЛЮХИ
СОРОЧКИ

поручає по дуже умірнованих цінах

The Gentleman

Львів, пл. Галицька 12.

Для панів ПАНХОХИ найновішої моди, найновіше дешево і в великому виборі. 2—3

НА СВЯТА!

Нововідкритий магазин цукрів і чоколад

ІВОНКА
Львів, вул. СИНТУСЬКА 3.

поручає на свята великий вибір

ЦУКРІВ І ЧОКОЛАД

десертих чайників, компотів і конфітур, великий вибір бонбонерок. — Приймається замовлення на торти і медіанни по дуже приступних цінах. 1613 2—2

Присилайте
передплату!

Панове!

Найкращі і найкращі спеціальності по мові, передової якості гарантія за кождою партію тузін зол. 400, висилка на прохання короткою ціною дискретно за посиланням

С. Федер, Львів,
вул. Синтуська 1 (власний діл). 1270 24—30

Ширіть наш часопис!

Мусимо собі сказати широко, наука історії українського права знаходиться щойно в самих початках і саме найважливіше завдання майбутньої науки права нашої країни в тому, щоб виняйти з руїни нашого історичного права його розвитку і на цих основах встановити наукову конструкцію цього народного права. Та ні правди діти: Німець (Еберс) був перший, що сказав на величній гаїтцях української правної науки про закиданої доби й однина велике значіння Руської Правди до розвитку права на Сході Європи. Дарма, що й він говорить у своїй капітальному творі про: „Das erste Recht der Russen“. Щойно після нього заборалися в 19-му столітті московські вчені до цього найстаршого пам'ятника українського права, присвоївши собі його до російської історії та російської культури; аж при кінці 19-ї і в початку 20-ї віку почали тим інтенсивуватися й українські учні, а — на жаль — і з найважливіших сім'ї не московські ні українські вчені не можуть похвалитися такою основою наукового студіювання „Руську Правду“, як знавця Німця „Сильвестерів тайф Гауза по ро-“